Kapittel 1

Mandag kveld 5. juli 2010

I Karlbergsvägen 66 i Stockholm ligger Günters, Sveriges beste pølsebu. Omgitt av velbygde murhus i flere etasjer, oppført i begynnelsen av forrige århundre. Samvittighetsfullt murt i tegl, stein på stein, med kalkpussede fasader, karnapper og gammeldagse vindussprosser. Store plener foran leilighetene, og – på denne tiden av året – løvtunge trær langs gaten. Når en kommer inn i husene, er det som regel marmor i både entreer og oppganger, takfriser, stukkatur, til og med brystningspanel her og der. Lister og dører i eik. Et område som gir et både velsituert og hjemmekoselig inntrykk.

Dessuten har Günters en god beliggenhet i verdens peneste hovedstad. Bare noen hundre meter sør for Karlberg slott og Karolinska Universitetssjukhuset, og like i nærheten av de to store utfartsårene fra nordre del av sentrum.

Tidligere sjef for rikskriminalpolitiet, Lars Martin Johansson, skulle egentlig ha vært på sommerstedet sitt oppe i Roslagen nordøst for Stockholm denne dagen, men om morgenen hadde han måttet reise inn til byen og ha et møte med banken og sluttføre en skogsforretning som han hadde gjort sammen med eldstebroren.

Da dette vel var bestemt, hadde det som vanlig oppstått forskjellige andre ærend og gjøremål av mer privat og broket karakter, ting han av praktiske grunner like godt kunne ordne med det samme han var der. Listen over gjøremål ble

raskt lang, og da Johansson var klar til å reise tilbake til kona og sommerfreden på Rådmansö, var klokken nærmere åtte på kvelden. Da var han sulten som en ulv.

Bare noen hundre meter før han skulle passere Roslagstull for å kjøre nordover, hadde begjæret fått overtaket på ham. Ikke tale om at han ville kjøre en time med en mage som allerede skrek. I stedet en rask avstikker til Sveriges beste pølsebu, en velkrydret jugoslavisk bratwurst med ålandsk saltagurk, surkål og sennep fra Dijon. Kanskje en zigeunerwurst med en antydning til nykvernet pepper, paprika og løk? Eller skulle han bøye seg for sitt norrlandske opphav og innta en lettrøkt elgpølse med Günters hjemmelagde mandelpotetmos?

Opptatt av disse behagelige overlegningene hadde han parkert bare noen meter fra kiosken, rett bak en av stockholmspolitiets marjer, og akkurat som politimennene hadde han kjørt halvveis opp på fortauet før han gikk ut. Riktignok hadde han vært pensjonert i tre år, så det var ikke helt lovlig, men praktisk og fint, ikke minst for trafikken som passerte. Og enkelte av de vanene han hadde opparbeidet seg i løpet av nesten femti år i politiet, satt rett og slett i margen på ham.

En varm solskinnsdag i begynnelsen av juli, en kveld like varm som dagen hadde vært, slett ikke noe ideelt vær for pølse, og dette var antakelig grunnen til at hele køen foran kiosken besto av fire yngre kolleger fra utrykningsstyrken i Stockholm. Tidligere kolleger, for å være helt nøyaktig, men gjenkjent var han uansett. Nikking, smil, og den overordnede som markerte med høyre hånd mot det kortklipte hodet, selv om han hadde stukket uniformsluen innenfor beltet.

«Står til, karer?» spurte Johansson, som hadde bestemt seg straks han kjente de himmelske duftene komme strømmende

mot seg. Elgpølsa fikk vente til høsten. Ikke noe i veien med røyklukt, godt avrundet smak og norrlandsk flegma, men en kveld som denne krevde sterkere saker. Men ikke *for* sterke, ikke fra søndre Balkan. Paprika, løk, pepper og lettsaltet, grovmalt svinefarse var tingen. I dette været, og med Johanssons sinnsstemning, kunne det ikke bli bedre.

«Det er rolig, så vi ville passe på å lade opp litt før det braker løs for alvor. Du kan godt gå foran oss, sjef. Vi har det ikke travelt.»

«Jeg er pensjonist,» sa Johansson av en eller annen grunn. «Dere skal jo jobbe. Hvem gidder vel å herje med kjeltringpakket på fastende mage?»

«Vi har ikke bestemt oss ennå.» Den overordnede nikket og smilte. «Så det går bra.»

«Da så,» sa Johansson og henvendte seg til personen i luken. «En sigøyner med surkål og fransk sennep. Så vil jeg ha noe kaldt å drikke også. La meg få en flaske vann med bobler i. Den vanlige du vet.»

Han nikket oppfordrende mot den siste i rekken av Günters medhjelpere. En yngre kar som het Rudy, av østerriksk herkomst, akkurat som Günter selv, og selv om denne hadde vært død i snart ti år, ble personalet fortsatt hentet fra det gamle hjemlandet hans. Günters beste venn Sebastian, som hadde overtatt allerede før Günters død, Udo, som hadde jobbet der i mange år, og Katja, som bare var der av og til. Johansson kjente dem alle sammen, de kjente ham siden mange hundre pølser tilbake, og mens Rudy effektuerte bestillingen hans, hadde han slått av en hyggelig prat med sine yngre kolleger. Eller forhenværende kolleger, om en skulle være nøye.

«I år blir det førtiseks år siden jeg begynte i ordensavdelingen i Stockholm,» sa Johansson. Eller var det førtisju, tenkte han. Det kunne forresten være det samme.

«På den tiden dere bar sabel?» Bredt smil fra den som lot til å være yngstemann på laget.

«Pass deg nå, gutt,» sa Johansson. Hyggelig fyr, tenkte han.

«Men så ble det spaningen,» konstaterte den yngre mannens sjef, som tydeligvis var vel bevandret i Johanssons historie.

«Så det vet du,» sa Johansson. «Femten år,» bekreftet han.

«Sammen med Jarnebring,» innskjøt en annen.

«Javisst, javisst. Dere har innsikt i de gamle gubbene.»

«Har jobbet der. Jarnis, Bosse, han var sjefen min. Beste sjef jeg har hatt,» tilføyde han av en eller annen grunn.

«Skal jeg putte den i et franskbrød, eller vil du ha den på fat?» avbrøt Rudy og løftet den nygrillede pølsa.

«Som vanlig,» sa Johansson. «Ta en baguette, riv ut innmaten, stapp inn pølse og surkål og sennep.» Kan det være så vanskelig å huske, tenkte han.

«Hvor var vi?» spurte han og nikket mot kollegaen som hadde hatt bestevennen hans som sjef.

«Jarnebring. Bo Jarnebring.»

«Akkurat,» sa Johansson med unødvendig ettertrykk, slik en gjør når en har vært nær ved å miste tråden. «Jarnebring, ja. Han er pensjonist som meg, gikk da han fylte sekstifem, det var for ett år siden. Herlig liv, for øvrig. Vi treffes regelmessig og skrøner i hop gamle minner for hverandre.»

«Du får hilse ham, Johansson, hils fra Patrik Åkesson, hils fra P2. Vi var to Patrik i gruppen, og jeg var den siste som begynte der, så Jarnis døpte meg om for å unngå unødige feil i forbindelse med utplasseringen.»

«Høres ut som Jarnebring,» sa Johansson. Han nikket og tok imot vekslepengene, pølsa og mineralvannet han hadde bestilt. Nikket igjen, mest fordi han ikke hadde mer å si.

«Ha det, gutter,» la han til. «Jeg har skjønt at det ikke er slik det var på min tid.»

Samtlige hadde nikket tilbake, plutselig alvorlige, og sjefen deres hadde nok en gang markert sin respekt med hånden mot det kortklipte hodet.

På min tid ville du fått sparken hvis du hadde gjort honnør uten lue, tenkte Johansson da han med en viss møye manøvrerte seg inn på førerplassen, satte drikken i holderen mellom setene og flyttet pølsa fra venstre til høyre hånd.

I samme øyeblikk måtte noen ha kjørt en ishakke i nakken på ham. Ikke noe murrende forvarsel om hodepine, bare en skarp, skjærende smerte som plutselig boret seg gjennom hele bakhodet. Lydene fra gaten ble utydelige, vanskelige å oppfatte, og så forsvant de. Mørket lukket seg foran øynene hans, først det høyre, så det venstre, som om noen hadde trukket ned en rullegardin slik at den ble hengende nesten nede. Armen dovnet, fingrene ble numne og stive. Pølsa mistet han mellom setene.

Så var det bare mørke, bare stillhet.